

**Memurin Kanununa ek 2658 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin de-
ğiştirilmesi hakkında kanun lâyihası ve İçişleri, Maliye ve Bütçe
komisyonları raporları (1/611)**

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2555, 6/1623

22 . V . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

2658 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 5 . V . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe lâyihasıyla birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

1. Memurin Kanununa ek 2658 sayılı Kanunun birinci maddesi, kadro yüzünden açıkta kalmış memurlar bulunduğu takdirde bunların derecesindeki veya bir derece aşağısındaki münhallere dışardan memur alınmaması esasını koymuş olduğundan her hangi bir dairede yeniden ihdas olunan memuriyet kadrolarına veya mevcut kadrolarda vâkı olacak münhallere, şayet bu memuriyetlere tâyin edilecekler için kanunda hususi bir vasıf ve şart tesbit edilmemişse, evvel emirde açıktaki memurların yerleştirilmesi icabetmektedir.

Kanunun koyduğu bu mecburiyetten dolayı idare, ekseri ahvalde münhal memuriyetlere bu memuriyetlerle hiçbir ünsiyet ve ilgisi bulunmayan kimseleri tâyin etmek zaruretinde kalmakta ve bu hal ise âmme işlerinin liyakatli ellere tevdiine bir engel teşkil etmektedir.

2. Memurin Kanununun Bâzi Maddelerinin Tadili hakkındaki 1777 sayılı Kanunun 2919 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncü maddesine göre, Vekâlet emrine alınan memurlardan hizmet müddetlerine nazaran 4 ve 6 sene zarfında derecelerine muadil veya bir derece aşağıdaki bir memuriyete tâyin edildikleri halde o memuriyeti kabul etmeyenler hakkında eski Tekâüt Kanununun 13 ncü maddesi hükümleri tathik edilerek ilisikleri kesilmekte idi.

Bilâhara 1 . I . 1950 tarihinde yürürlüğe giren 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanunu, prensip olarak emekliliğe ilişkin bileümle hükümlerin bir metinde toplanması esasını kabul etmiş olduğundan bu kanunun 135 nci maddesiyle 2919 sayılı Kanunun mevzuubaris üçüncü maddesinin emekli ve avrılma ve avırmava ve emeklilik hususlarına ait hükmü de yürürlükten kaldırılmıştır.

Filhakika, Emekli Sandığı Kanununun 87 nci maddesinde, Vekâlet emrine alınanlardan, kurumlarınca teklif edilen eski vazifelerine esit veya bir aşağı derecedeki emeklilik hakkı tanınan vazifeleri kabul etmemek suretiyle ilgisi kesilerek aylıksız duruma düşenlerin emekli keseneklerinin geri verileceği hükme bağlanmış ise de teklif edilen vazifeyi kabul etmeyenlerin Vekâlet emri aylıklarının kesileceği hususunun ayrıca Memurin Kanununda yer alması icabetmektedir.

Birinci maddede arzedilen mahzuru bertaraf etmek ve müktesep haklarına muadil veya bunun bir derece aşağısındaki bir aylıkla tâyin edildikleri vazifeyi kabul etmeyen vekâlet emrindeki memurların vekâlet emri aylıklarının kesileceği hususunun ilgili kanun olan Memurin Kanununda yer almasını sağlamak maksadiyle ilişik kanun lâyihası hazırlanmıştır.

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.
İçişleri Komisyonu
Esas No. 1/611
Karar No. 77

5 . VI . 1953

Yüksek Reisliğe

Memurin Kanununa ek 2658 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun lâyihası, Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Lâyihanın kadro dolayısıyla açıkta kalan memur varken dahi münhallere lâyık vasıf ve şartları haiz kimselerin tâyinlerine imkân verilmesi ve açıkta bulunanların eski vazifelerine eşit veya bir aşağı dereceye tâyinlerinin mümkün kılınması maksadiyle sevk edildiği anlaşılmıştır.

Açıkta kalan memurun müktesep derecesinden aşağı dereceye tâyini müktesep hakkı ihlâl edeceği sebebiyle doğru görülmediğinden metindeki bu hususi ifadeden kayıt çıkarılarak ve açıkta memur var iken dışardan memur alınmayacağı kaydı konularak 1 nci madde tadilen 2 ve 3 ncü maddeleri de aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maliye Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

İçişleri Ko. Reisi

Edirne

R. Nasuhioğlu

Reisvekili

Bursa

N. Yılmaz

Sözcü

İzmir

P. Arat

Afyon K.

A. Veziroğlu

Balıkesir

S. Başkan

Çorum

Z. Ural

Erzurum

M. Zeren

Kastamonu

F. Keçecioglu

Kütahya

Y. Aysal

Niğde

Muhalifim

F. Ecer

Samsun

M. Özkefeli

Trabzon

H. Orhon

Kâtip

Muğla

Y. Başer

Amasya

K. Eren

Bursa

R. Aybar

Çorum

B. Koldaş

İstanbul

C. Türkgeldi

Kırklareli

F. Üstün

Kütahya

B. Besin

Ordu

F. Boztepe

Sivas

E. Damalı

Van

İ. Akın

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/611
Karar No. 92

8. II. 1954

Yüksek Reisliğe

2658 sayılı Kanunun birinci maddesinin de ğiştirilmesi hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 21. V. 1953 tarihli ve 6/1623 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâiyhası İçişleri ve Maliye komisyonları raporlarıyla birlikte komisyonumuza havale edilmiş olmakla Maliye Vekâleti Bütçe ve Malî Kontrol Umum Müdürü hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Halen mer'î olan 2658 sayılı Kanunun birinci maddesi hükmüne göre, her hangi bir vekâlet veya umumi idare teşkilâtından açıkta kalmış memurlar varken bu vekâlet ve idarelere dışardan memur alınmıyarak vukubulan münhallere evveleminde açıktaki memurların yerleştirilmesi icabetmektedir.

Lâiyhanın esbabı mucibesinde de tebarüz ettirildiği üzere bu hal ise bâzı ahvalde münhal memuriyelere bu vazifelerle hiçbir ilgi ve alakası olmayan açıktaki memurların tâyin edilerek âmme hizmetinin aksamasını tevlit edebilir. Kanun lâiyhasının esas maksadı, her hangi bir vekâlet veya umumi idarede vukubulacak münhallere o teşkilâttan açıkta kalmış memurlar bulunsa dahi dışardan memur alabilmek salâhiyetinin tanınmasıdır.

Maliye Komisyonu Hükümet lâiyhasını esas itibariyle kabul etmiş, yalnız açıkta memur varken dışardan memur tâyin edebilmek salâhiyetini (muayyen bir mesleki bilgiye ihtiyaç gösteren vazifeler) e hasretmiştir.

Bu ise, takdire geniş ölçüde yer veren sübjektif bir kıstastır. Zira hangi memuriyetlerin meslekî bilgiye ihtiyaç gösterdiği hususunun tâyini

tamamen idareye bırakılmaktadır. Bu bakımdan komisyonumuz bu kanunla verilmek istenilen salâhiyetin sarıh bir surette hudutlandırılması lâzımgelceği kanaatiyle birinci maddeyi yeniden hazırlamıştır.

Bu metne göre, memurun açıkta kaldığı serviste aynı dereceden veya bir derece aşağısından münhal vukubulduğu takdirde bu münhale açıktaki memur tâyin edilecektir.

Yalnız diğer servislerde açılacak memuriyetlere ilgili vekilin tasvibi alınmak suretiyle dışardan memur tâyin edilebilecektir.

2 ve 3 ncü maddeleri Hükümetin teklifi veyahile aynen kabul olunan kanun lâiyhası Umumi Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reisvekili	Sözcü
Rize	İstanbul	Sivas
İ. Akçal	H. Hüsman	H. İmre
Bu rapor Sözcüsü		
Giresun	Antalya	Bolu
M. Şener	A. Sarıoğlu	M. Güçbilmez
Diyarbakır	Diyarbakır	Elâzığ
Y. Azizoglu	M. Ekinci	Ö. F. Sanaç
Gaziantep	Gümüşane	İstanbul
E. Cenani	K. Yörükoğlu	S. Öran
İzmir		Kırşehir
B. Bilgin		R. Özdeş
İmzada bulunamadı		
Konya	Muğla	Ordu
M. A. Ülgen	N. Özsan	R. Aksoy
Rize	Seyhan	Siird
O. Kavrakoğlu	S. Barı	M. D. Süalp
Urfa		Zonguldak
F. Ergin		H. Bahk

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Maliye Komisyonu
Esas No. 1/611
Karar No. 91

14 . VII . 1953

Yüksek Reisliğe

Memurin Kanununa ek 2658 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası Maliye Vekâleti temsilcisinin de iştirakiyle komisyonumuzca tetkik ve müzakerelendi.

Esbabı mucibe lâyihası ve İçişleri Komisyonu raporu okunduktan sonra lâyihanın 2658 sayılı Kanununun 1 nci maddesi hükmünün âmme hizmetlerini aksatmayacak bir şekle konulmak gayesiyle hazırlanmış anlaşılmıştır.

Esbabı mucibede de belirtildiği veçhile istihdaf olunan gaye, idareye bilûmum açıkta kalan memurların yerine hariçten tâyin yapabilmek imkânının verilmesi olmayıp ancak muayyen bir meslekî bilgiye lüzum gösteren memuriyetlere kadro sebebiyle açıkta kalan memurlardan o bilgiye sahip olmıyanlar yerine hariçten tâyin yapmak, bu suretle hizmetin ehil ellere bırakılmasını sağlamaktan ibarettir. Binaenaleyh muayyen bir bilgiye ve mümareseyi icabettirmiyen memuriyetlere yapılacak tâyinlerde, açıkta kalan memurların haklarını 2658 sayılı Kanununun 1 nci maddesi hükmüne göre mahfuz tutmanın âmme hizmetini aksatmayacağı, muayyen bir bilgiye lüzum gösteren memuriyetlere yapılacak tâyinlerde ise idareye bu kaide dışına çıkmak imkânının verilmesi

komisyonumuzca hakkaniyete ve lâyihanın esbabı mucibesine daha uygun görülerek maddede o şekilde değişiklik yapılmıştır.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye Komisyonu Reisi

Rize

I. Akçal

Kâtip

Zonguldak

F. Açıksöz

Kocaeli

E. Alican

Malatya

E. Doğan

İmzada bulunamadı

Konya

U. Nazif Yiğiter

Yozgad

F. Nizamoğlu

İmzada bulunamadı

Zonguldak

R. Sivişoğlu

Sözcü

Süird

M. Daim Süalp

İmzada bulunamadı

Amasya

H. Koray

İmzada bulunamadı

Kocaeli

L. Tokoğlu

İmzada bulunamadı

Seyhan

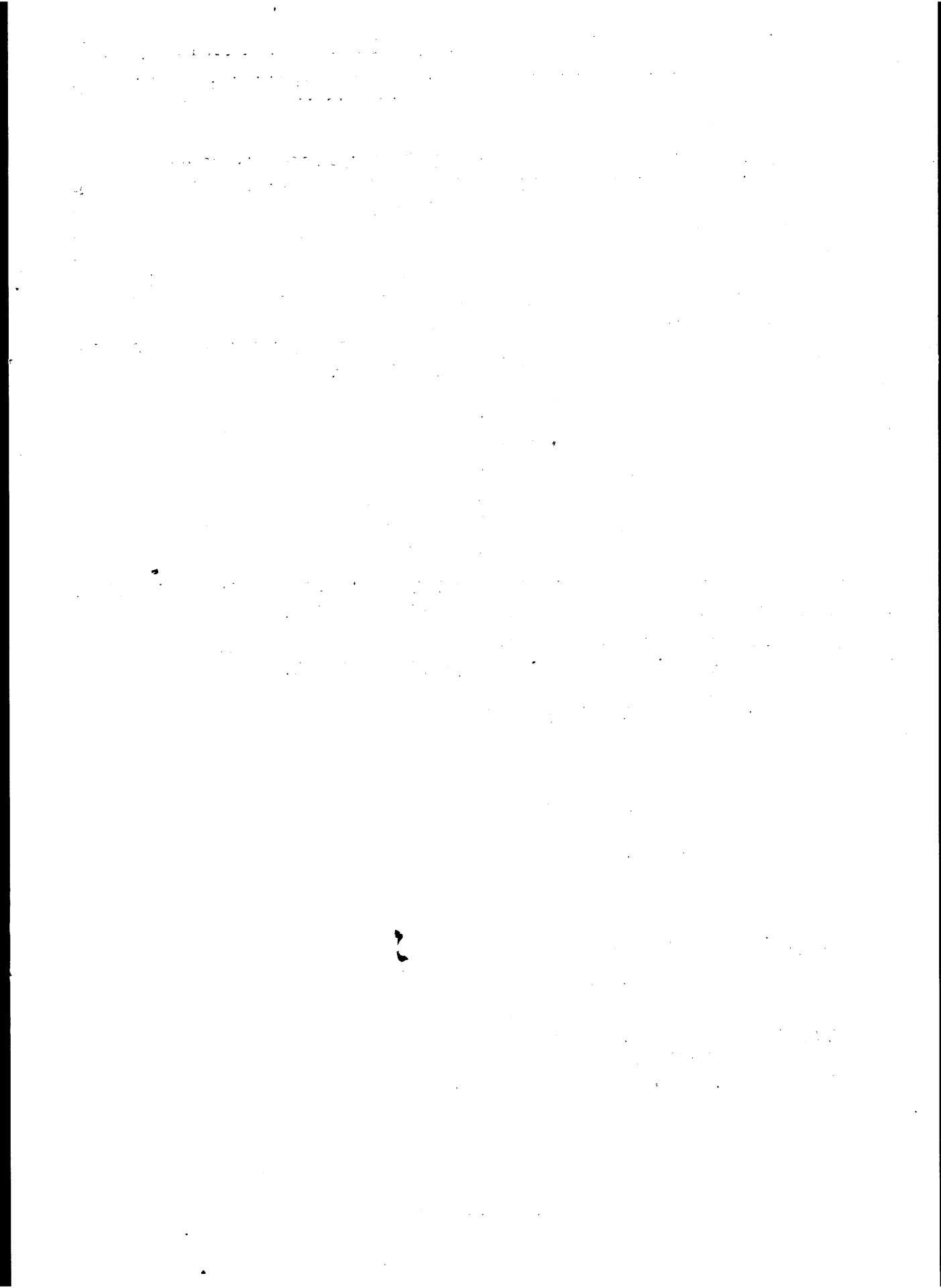
Z. Akçalı

Niğde

H. Arıbaş

Yozgad

H. Tatlıoğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2658 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Memurin Kanununa Ek 23 Aralık 1934 tarihli ve 2658 sayılı Kanunun birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Kadro yönünden açıkta kalan veya vekâlet emrine alınan memurlardan müktesep haklarına muadil veya bunun bir derece aşağı aylıkla tâyin edildikleri memuriyeti kabul etmeyenlerin açık maaşları kesilir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunu icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil	Devlet Vekili
A. Menderes	F. Çelikbaş
Devlet Vekili	Adalet Vekili
C. Yardımcı	O. Ş. Çiçekdağ
Millî Savunma Vekili	İçişleri Vekili
S. Kurtbek	E. Menderes
Dışişleri Vekili	Maliye Vekili
F. Köprülü	H. Polatkan
Millî Eğitim Vekili	Bayındırlık Vekili
R. S. Burçak	K. Zeytinoglu
Eko. ve Ticaret Vekili	Sa. ve So. Y. Vekili
E. Gürelî	Dr. E. H. Üstündağ
G. ve Tekel Vekili	Tarım Vekili
	N. Ökmen
Ulaştırma Vekili	Çalışma Vekili
Y. Üresin	H. Erkmen
	İşletmeler Vekili
	S. Yırcalı

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

2658 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Memurin Kanununa ek 23 Aralık 1934 tarihli ve 2658 sayılı Kanunun birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Kadro yönünden açıkta kalan veya Vekâlet emrine alınan memurlardan mürekkep haklarına muadil aylıkla tâyin edildikleri memuriyeti kabul etmeyenlerin açık maaşları kesilir.

Kadro Yüzünden açıkta kalmış memur var iken bunların derecelerindeki açıklara dışardan memur alınamaz.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

2658 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Kadro yüzünden açıkta kalmış memurlar varken bunların derecelerinde veya bir derece aşağısındaki açıklara dışardan memur alınmaz. Bu açık memuriyetlere ilk önce açıkta kalanlar yerleştirilir.

Ancak, muayyen bir meslekî bilgiye ihtiyaç gösteren vazifeler için yapılacak tâyinlerde ilgili vekilin muvafakati alınmak şartıyla bu hüküm uygulanmaz

Dereceleri içinde veya bir derece aşağısında verilen memuriyetleri kabul etmiyen açıktaki memurlarla vekâlet emrindeki memurların açık maaşları kesilir. Kabul edenlerin kendi derece ve sıraları içinde ilk açılacak memuriyetlere tâyinde üstün tutulmak hakları mahfuzdur.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Memurin Kanununa ek 2658 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Memurin Kanununa ek 23 Aralık 1934 tarihli ve 2658 sayılı Kanunun birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Kadro yüzünden açıkta kalmış memurlar varken bunların derecelerinde veya bir derece aşağısındaki açıklara dışardan memur alınmaz. Bu açık memuriyetlere ilk önce açıkta kalanlar yerleştirilir.

Şukadar ki, memurun açıkta kaldığı servis dışında vukubulacak münhallere ilgili vekilin tasvibi şartıyla dışardan memur tâyini caizdir.

Dereceleri içinde veya bir derece aşağısında teklif edilen memuriyetleri kabul etmiyen açıktaki memurlarla Vekâlet emrindeki memurların açık maaşları kesilir. Kabul edenlerin kendi derece ve sınıfları içinde ilk açılacak memuriyetlere tâyinde üstün tutulmak hakları mahfuzdur.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.